



## 5. Megfelelő embert a megfelelő helyre

### Tippek és tanácsok migránsok munkahelyi befogadásának elősegítésére



Az Equal programot az Európai Szociális Alap és a Magyar Kormány finanszírozza

Írta: Gaszó Julia

Szerkesztő: Koltai Luca

Készült a Budapesti Humán Erőforrás Fórum  
műhelyében a Menedék Migránsokat Segítő  
Egyesület segítségével.



**2008**

Design: Nagy Julianna

# Előszó

Az ötvenes-hatvanas évek Európája példásan nyitott volt apáinkra, akiknek Magyarországról politikai, vagy szociális okokból menekülniük kellett. Nobel díjasaink többsége számára is a befogadó nemzetközi légkör tette lehetővé, hogy ma büszkék lehessünk rájuk. „2007 februárjában a magyar lakosság mindössze tíz százaléka gondolta hogy minden menedékkérőt be kellene fogadni, a lakosság harminc százaléka viszont senkit nem engedne be az országba. A többiek mérlegelnének, ám a határon túli magyarokon kívül egyetlen népcsoportot sem látnának szívesen. Az arabok, a kínaiak, az oroszok és a románok mellett a pirézeket sem fogadnánk be – még szerencse, hogy ők legalább nem léteznek.”

A hiedelmekkel ellentétben a Magyarországon élő menekültek legnagyobb része itt akar letelepedni, és beszél valamilyen szinten magyarul, és 42%-uk felsőfokú végzettségű.

Európa jelentős részén már évtizedek óta csábítják a munkabíró külföldieket, hogy munkaerejükkel gazdagítsák az ország nemzeti jövedelmét. Ma már Magyarországon is számos szakmában, számos munkakörben hiányzik a megfelelő munkaerő. A munkaerőhiány már nem csak a jól prosperáló térségekben korlátozza a vállalkozások fejlődését.

Vajon megéri-e egy munkáltatónak befogadni egy esetleg más bőrszínű, vallású munkavállalót? Hoz-e versenyelőnyt, nyílnak-e új perspektívák a vállalkozás számára?

Ha Ön kedves olvasó már e sorokat olvassa, akkor bizonyára nem tartozik a külföldieket azonnal elutasítók (ma még sajnos) széles körébe. Azonban hiába a jó szándék, az „ügy iránti érzékenység”, ha nincsenek működőképes, hasznos módszerek, és főleg kevés az érv a cselekvésre.

Kiadványunkban igyekszünk tisztázni a migránsokkal kapcsolatos fogalmakat, kitérjük a szokásos előítéleteket, sztereotípiákat szembesítünk tényekkel, lehetséges megoldásokat javasolunk. Eszköztárunkat ez alkalommal is e speciális célcsoport foglalkoztatását segítő szolgáltatások

gyűjteményével zárjuk.

Reméljük, hogy a migránsok foglalkoztatásával kapcsolatos új ismeretekkel felvértezve, megalapozottabban tudják kipróbálni munkaképességüket, s így juthatnak versenyelőnyhöz, elégedettebb ügyfelekhez.

**Kulinyi Márton**



## I. ALAPFOGALMAK

- **Befogadott:**  
Olyan külföldi, akit hazájába nem lehet visszaküldeni, mert ott embertelen vagy megalázó bánásmódnak lenne kitéve (non-refoulement).
- **Bevándorló:**  
Olyan külföldi, aki egy jobb élet reményében kíván letelepedni egy másik országban, hosszú távon ott képzei el a maga jövőjét, bár visszatérhetne a hazájába.<sup>1</sup>
- **Hontalan:**  
Olyan személy, akit saját joga szerint egyik ország sem ismer el állampolgárának.
- **Letelepedett:**  
Olyan külföldi állampolgár státusza, aki megszerezte a letelepedési engedélyt, így a többi migránsnál jóval szélesebb jogosultságokat élvezve hosszabb idejű magyarországi tartózkodásra jogosult.
- **Menedékkérő:**  
Menekültkénti elismerését kérő külföldi, aki humanitárius tartózkodási engedély birtokában várja a menedékjogi eljárás eredményét.
- **Menekült:**  
Köznyelvi értelemben mindenki, aki kényszerből, fenyegetés alatt hagyta el hazáját. Törvényszövegekben, hivatalos helyeken azonban a szó egy jól körülhatárolt, szűkebb értelemben fordul elő: az ún. elismert vagy státuszos menekült olyan külföldi, akit kérelmére a menekültügyi hatóság menekültként ismert el, mert hazájában megalapozottan tart üldözéstől faji, vallási, nemzeti hovatartozása, meghatározott társadalmi csoporthoz tartozása vagy politikai meggyőződése miatt.

<sup>1</sup> Ez a fő különbség a menekültekhez képest, akik életüket veszélyeztetnék a visszatérés esetén.

## II. SZABAD MUNKAERŐ-ÁRAMLÁS AZ EURÓPAI UNIÓBAN

Jelenleg külföldiek csak engedély birtokában vállalhatnak munkát, de vannak kivételek.

*Nincsen szükség munkavállalási engedélyre:*

1. a menekültként vagy menedékesként elismert, továbbá bevándorlási engedéllyel vagy letelepedési engedéllyel rendelkező külföldi számára, továbbá magyar állampolgár családtagjaként Magyarországon élő külföldinek;
2. az EGT állampolgárainak (vagyis az európai uniós tagállamok, valamint Norvégia, Izland és Liechtenstein állampolgárainak) magyarországi munkavégzéséhez.

Fontos azonban tudni, hogy a korábbi **európai uniós tagállamok közt különbséget** teszünk:

- a) Kilenc régi uniós tagállam polgárai (az ír, az angol, a svéd, a finn, a görög, a portugál, a spanyol, az olasz és az izlandi állampolgárok) szabadon, munkavállalási engedély nélkül vállalhatnak munkát hazánkban, ahogy a magyar állampolgárok is szabadon vállalhatnak munkát ezekben az országokban.
- b) Magyarország a dán, a norvég, a francia, a luxemburgi és a belga állampolgárok itteni munkavégzését – anyaországuk magatartására figyelemmel – munkavállalási engedélyhez köti, de az engedélyt kedvezményes eljárás keretében adja ki.
- c) A többi öt EGT-tagállam (azaz Ausztria, Hollandia, Liechtenstein, Németország és Svájc) esetében továbbra is munkavállalási engedélyhez kötött a munkavállalás.
- d) Ami az Európai Unióhoz velünk együtt csatlakozó kilenc új tagállamot illeti, a cseh, az észt, a lett, a litván, a lengyel, a szlovén, és a szlovák állampolgárok magyarországi foglalkoztatása nem engedélyköteles.

- e) Bulgária és Románia uniós tagságának első két évében 219, jogszabályban megjelölt szakmára terjed ki a kedvezményes, azaz a munkaerő-piaci helyzet vizsgálata nélküli engedélykiadás. Fontos kivétel azonban, hogy nincs szükség engedélyre a további magyarországi foglalkoztatásához, ha az érintettet 2007. január 1-jén vagy azt követően megszakítás nélkül legalább 12 hónap időtartamban jogszerűen foglalkoztatták.

Az európai uniós állampolgárok többségének foglalkoztatása továbbra is engedélyköteles Magyarországon, és – természetesen – engedélyköteles a harmadik államok hazánkban munkát végző állampolgárainak foglalkoztatása is, hacsak esetükben nem áll fenn mentesség.

*További információk:*

*<http://europa.eu.int/eures/home.jsp?lang=hu>*

**2006-ban összesen több mint 154 000 külföldi állampolgár élt Magyarországon, ebből legtöbben Romániából, Szerbiából és Ukrajnából érkeztek. Csak 1800 afrikai születésű ember él az országban, kicsit kevesebben, mint ahányan az Amerikai Egyesült Államokból érkeztek.**

### III. AZ UNIÓN KÍVÜLRŐL ÉRKEZŐK

Hazánkban, két fő elv érvényesül a külföldiek beutazásával és tartózkodásával kapcsolatban.

Az idegenrendészet szempontjai értelmében azok kapnak bebocsátást, akik nem rónak terhet a magyar ellátórendszerre, hanem önfenntartóan, tevékenyen kívánnak élni, és saját tudásukat, tehetségüket az ország érdekében kamatoztatják (pl. tudósok, sportolók).

Ezzel szemben a humanitárius elv érvényesül többek között a menekültügy területén: Magyarország védelmet kell biztosítson azoknak a külföldieknek, akiknek saját hazájában nem jutnak érvényre az emberi jogok és a nemzetközi normák. Ugyanezen elv mutatkozik meg a nemzetpolitikában, a környező országok magyarságával szembeni felelősségérzetben.

**Ez nem azt jelenti, hogy hazánk csak terhet vesz a nyakába a menekültek beengedésével. Egy 2005-ös felmérés szerint a menekültek közel kétharmada munkaképes fiatal férfi, közöttük a felsőfokú végzettséggel rendelkezők száma 3,5-szerese a magyar átlagnak.<sup>2</sup> Közös érdek, hogy ezek az emberek ne állami segélyekből éljenek, hanem önfenntartóvá váljanak.**

<sup>2</sup> forrás: BÁH kvantitatív elemzés, 2005.



## IV NEMZETKÖZI VÉDELEM - MENEKÜLTÜGY

### 1. Menedékkérők

Menedékkérőnek attól számít valaki, hogy személyesen beterjeszti kérelmét a BÁH Menekültügyi Osztálya felé. A menekültügyi eljárás időtartamára kibocsátott humanitárius tartózkodási engedélye igazolja, hogy jogszerű tartózkodónak minősül. Korábban akár évekig is húzódhatott egy ilyen eljárás, ezért született az a szabály<sup>3</sup>, hogy egy évvel a kérelem benyújtása után már vállalhat külső munkát a kérelmező. Ilyenkor be kell szerezni a munkavállalási engedélyt - annak kézhezvételéig illegálisnak minősül a munkavállalás.

#### *A munkavállalási engedélyezés menete*

A külföldiekre vonatkozó általános szabályok szerint 45 napos, „kétkörös” eljárást kell lefolytatni.

Az „első körben” a munkáltató a területileg illetékes munkaügyi központ felé jelzi munkaerő-igényét az adott pozícióra, valamint hogy azt külföldivel kívánja betölteni. Az ún. munkaerő-piaci vizsgálat során a munkaügyi központ 30 napon át meghirdeti az adott pozíciót a magyar munkavállalóknak. Ha ez alatt a 30 nap alatt nem sikerül a magyar munkaerőpiacról betölteni az állást, akkor kérheti a munkáltató külföldi felvételét.

Ekkor következik a munkavállalási engedély beszerzésére irányuló 15 napos eljárás. A munkáltató egy formanyomtatványon<sup>4</sup> kéri az illetékes munkaügyi központot, hogy engedélyezze a külföldi alkalmazását a munkáltató által megjelölt munkavégzésre. Ha a kérelem formailag rendben van, a munkaügyi központ 15 napon belül kiállítja a külföldinek a névre szóló munkavállalási engedélyt, mely csak az adott munkáltatónál betöltendő, meghatározott munkakörre érvényes.

A fentiekkel ellentétben közkeletű tévhit, hogy ha egy külföldinek van munkavállalási engedélye, akkor korlátlanul foglalkoztatható. Ezzel szemben mindig újabb engedélyt kell kérnie a foglalkoztatónak, ha a külföldi másik

<sup>3</sup> 1997. évi CXXXIX. törvény 16. §. (2)

<sup>4</sup> A 8/1999. (XI. 10.) SzCsM rendelet vonatkozó mellékleteinek egyike – leggyakrabban az 1. vagy az 5. számú.

munkakört kap, vagy egy évnél hosszabb időt tölt az adott állásban. Akkor is ez a teendő, ha másik munkáltatónál kíván elhelyezkedni. Ha a munkavállalás időpontjában még érvényes a régi munkavállalási engedély, akkor annak visszavonását is kérni kell a munkaügyi központtól az új eljárás megindításával egyidejűleg.

Az új törvény szerint a menedékkérők csak az elhelyezésükre szolgáló befogadóállomáson dolgozhatnak, és jelentősen lerövidül a menedékjogi eljárás hossza.

### **Tippek és tanácsok menedékkérők alkalmazásával kapcsolatban:**

- Sok menedékkérő korábban még nem vett részt formális állásinterjún. Legyünk tekintettel arra, hogy nem ismerik a magyar szokásokat, és ne vonjunk le messzemenő következtetéseket: az állásra jelentkező attól még lehet komoly szakember, hogy lezserebb öltözetben jelenik meg, vagy előre nyújtja a kezét.
- Az eseménytelen, monoton menekülttábori lét és a teljes ellátás ún. hospitalizációt és tanult tehetetlenséget alakít ki a kérelmezőkben. Megoldást jelenthet az önkéntes munkavégzés: a menedékkérőt önmagában már az motiválja, hogy van miért felkelni. Ezt fokozza, ha utazási hozzájárulással vagy más anyagi kompenzációval is megtiszteli a munkáltatót.
- Ha a foglalkoztató elégedett a menedékkérő munkatárssal, akkor keresőtevékenység folytatása céljából<sup>5</sup> kérhet számára tartózkodási engedélyt. Így akkor sem kell megválnia a bevált munkaerőtől, ha annak menedékjogi kérelmét esetleg elutasítják a hatóságok. Fontos, hogy ilyen esetben az új tartózkodási engedélyt még a humanitárius tartózkodási engedély érvényessége alatt kérjék meg, amíg a külföldi jogszerű tartózkodónak minősül.

<sup>5</sup> Lásd Harmtv. 20.§.4) A keresőtevékenység folytatása céljából kiadott tartózkodási engedély érvényességi ideje legfeljebb három év, amely alkalmanként legfeljebb három évvel meghosszabbítható. (5) Munkavállalási engedélyhez kötött tevékenység esetén a tartózkodási vízum, illetve a tartózkodási engedély érvényességi ideje a munkavállalási engedély érvényességi időtartamához igazodik.

## 2. Menekültstátusz

A menekültstátusz elnyeréséhez hazánkban személyesen kell bizonyítania a külföldinek, hogy a törvényben meghatározott okok egyike (vagy több ok) folytán országának hatóságai üldözték, vagy nem tudták megvédeni az üldöztetéstől, és ezért nemzetközi védelemre jogosult.

Az elismert vagy státuszos menekültek a mindennapi életben a magyar állampolgárokkal azonos jogokat élveznek (kivételek a választójog és bizonyos közhivatalok betöltése<sup>6</sup>). Menekültek 3 év magyarországi tartózkodás után kérhetnek magyar állampolgárságot. Bár a schengeni csatlakozással megnyíltak a határok, a menekültek – mint nem EGT-állampolgárok – nem mozoghatnak szabadon, csak vízum birtokában. A menekültstátusz határozatlan időre érvényes, kivéve ha az illető lemond róla, illetve bizonyos esetekben a hatóságok is visszavonhatják – mindkettő elvétve fordul csak elő.

A menekültek a magyar állampolgárokkal azonos módon vállalhatnak munkát. Magyar személyi igazolványt, lakcímkártyát, adó- és TAJ-kártyát kapnak a helyi hivatalokon keresztül, ezek az iratok az elismerés után kb. egy hónap alatt készülnek el. A menekült eközben is jogosult a munkavégzésre, az elismerő határozattal tudja igazolni a kilétét, a TAJ-t pedig ilyenkor a munkáltatón keresztül egy nap alatt be tudja szerezni.

**Hány menekült lehet jelenleg Magyarországon?  
A nagyarányú mozgások miatt csak becsléseink lehetnek, ezek szerint kb. 6000 elismert menekült él hazánkban.**

**2007-ben 3419-en folyamodtak védelemért Magyarországon, ez az előző évhez képest 62%-os emelkedést jelent, ami a schengeni csatlakozással hozható összefüggésbe. Figyelembe véve a 4-5%-os elismerési arányt, nem tűnik valószínűnek, hogy az eddiginél jelentősen több elismert menekültra számíthatunk.**

<sup>6</sup> 2007. évi LXXX.törvény 10.§.(1)(2)

### 3. Oltalmazott

Az oltalmazott a nemzetközi védelem második szintje. A menekültstátusznál hajszálnyival kevesebb jogot jelent. A fő különbség, hogy az oltalmazottat nem fenyegetné személyes üldözés, azonban származási országában súlyos sérelem veszélyeztetné (pl. polgárháború miatti életveszély), ezért meghatározott időre a magyar állam biztosítja a védelmét. A súlyos sérelem veszélyét a BÁH legalább ötévente felülvizsgálja, és ha a külföldi már nem szorul védelemre – mivel hazájában rendeződött a helyzet –, akkor megvonják oltalmazott-státuszát. A védelem fennállása idején azonban gyakorlatilag a menekültekkel azonos jogok illetik meg<sup>7</sup>. Munkavállalás tekintetében ők is a magyar állampolgárokkal azonos módon kezelhetők.

### 4. Befogadott

Miután valaki menekültkénti elismerését nem látták igazoltnak a magyar hatóságok, humanitárius tartózkodási engedéllyel látják el arra az időre, amíg hazájában nem rendeződik a helyzet. A 2008.01.01-től hatályos új menedékjogi törvény erre a jogi helyzetre az oltalmazott elnevezést használja. Az új MET értelmében a korábban befogadott státuszúakat 2009 júliusával bezárólag felülvizsgálat alá kell vonni, melynek során többségében oltalmazottá válnak, kis részük viszont újra befogadott lesz – ezúttal azonban a 2007 évi II. törvény értelmében jóval korlátozottabb jogokkal. Technikai okokból így 2009 közepéig előfordulhatnak olyan személyek, akiket még nem minősítettek át oltalmazottnak, az ő befogadott-státuszuk a „régii” értelemben kezelendő.

Az „új” befogadottak egy évre szóló humanitárius tartózkodási engedélyt kapnak.

*Befogadott munkavállalása a korábbi szabály szerint:*

„Régii” befogadottak esetében a munkavállalási engedély beszerzéséhez a leendő munkáltatónak ki kell töltenie a kérelmet, és mellékelni néhány dokumentumot, a többi teendő a külföldi munkavállaló is intézheti. Ha a kérelem formailag rendben van, akár 15 napon belül megkaphatja a munkavállalási engedélyt.

<sup>7</sup>Lásd az 1993. évi LV. törvény 1.§.(3) szakaszát és a 3.§.(3)szakasz (a) pontját szemben a menekültstátusszal, melyről egyéni eljárásban dönt a hatóság.

## 5. Hontalan

A hontalanság vonatkozhat az állampolgárság hiányára – ilyen értelemben beszélünk pl. hontalan palesztin menekültről, akinek a státusza menekült, a nemzetisége palesztin, de egyik állam sem ismeri el állampolgárának. Másoknál a „hontalan” maga a státusz: jellemzően olyan esetekben, amikor a külföldinek nincs jogalapja Magyarországon tartózkodni, de a származási országába sem lehet őt visszaküldeni, mert az nem fogadja vissza (vagy mert nem ismeri el az illető állampolgárságát, vagy mert az ország időközben felbomlott és nem egyértelmű a jogutódlása).

Ők a külföldiekre vonatkozó általános szabályok szerint vállalhatnak munkát.

Bár Magyarország kötelezettséget vállalt a hontalanság csökkentése érdekében<sup>8</sup>, ezen státusz elismerése nem jár automatikusan magyar állampolgársággal, de ezt a hontalanok más külföldiekhez képest humánusabb feltételekkel kérhetik.

## 6. Menedékes

Háborús konfliktus okozta tömeges beáramlás esetén az Országgyűlés egy rendelettel nyilváníthatná menedékesé egy csoport minden tagját, mellőzve az ügyek egyedi vizsgálatát<sup>9</sup>. A státusz 2001-es megalkotása óta egyáltalán nem alkalmazott kategória.

<sup>8</sup> 2007. évi LXXX.törvény 17.§. Mivel eddig még nem talákoztunk ilyen státuszú személlyel, okmányairól még nem tudni biztosat.

<sup>9</sup> A BÁH átfogó felmérésének időpontjában a 18 éven felüli menekültek 27,5%-a dolgozott, harmaduk csupán alkalmi jelleggel.

## 6. Miért éri meg bevándorlókat foglalkoztatni?

- Magasan képzett, tanulni vágyó, motivált munkaerő.
- Korábbi szakmai tapasztalatuk jól felhasználható a vállalati team-ben.
- Kulturális erőforrásaikkal gazdagítják a vállalat profilját, problémamegoldó képességét.

Idegennyelv-tudásukkal hozzájárulhatnak a szervezeti portfólió bővítéséhez.

- Bizonyos munkahelyek esetén (szolgáltatóipar) kapcsolatrendszerükkel piacbővítést is eredményezhet foglalkoztatásuk.
- A menekültek megbecsülik nehezen szerzett munkájukat, sokszor kitartóbbak a munkában.
- Rugalmasság a beoszthatóság tekintetében, többen vállalnak közülük hétvégi munkát, éjszakai műszakot is (főleg akiknek nincs itt családjuk).
- Kreativitás, a miénktől eltérő szakmai kultúra ismeretében új módszerek és megoldási módok meghonosítása.
- Monotonitás-tűrés (főként afrikai munkavállalókra jellemző)

## V. TIPPEK ÉS TANÁCSOK BEVÁNDORLÓK ALKALMAZÁSÁVAL KAPCSOLATBAN

### 1. Toborzás

Magyarországon a cégek üres állásaiknak csak a negyedét töltik be hirdetés útján, a többi pozíció ismeretségeken keresztül talál gazdára. A menekültek nem rendelkeznek természetes segítő környezettel, 32%-uknak egyáltalán nincs kapcsolata magyarokkal. Ennek ismeretében nem meglepő, hogy körükben lényegesen magasabb a munkanélküliség, mint a befogadó társadalom tagjai esetében<sup>10</sup>.

- Nagyobb eséllyel tudnak a megnyíló munkalehetőségekről, ha meghirdetjük helyi újságokban és a menekültekkel kapcsolatban álló szervezeteknél (pl. a Fővárosi Esélyegyenlőségi Módszertani Iroda Köz-pont állásinformációs rendszerében, kozpont@pestesely.hu).

### 2. Kiválasztás

- A kiválasztás eljárásának szabályozásán túl elengedhetetlen, hogy a benne résztvevő szakemberek vagy toborzó ügynökségek felkészültek legyenek a diszkrimináció megakadályozásában.
- Készítsük fel az interjúztatókat arra, hogy az eltérő kulturális háttérből érkezett jelentkezők eltérő testbeszédet, kommunikációs mintákat használhatnak, amely nem a személyiségük tükröződéséből fakad. (Pl. az európai kultúrában az erős szemkontaktus a tisztelet és a nyitottság jele, míg más kultúrákban nem illik a szemébe nézni egy magasabb rangú személynek, pl. akár az interjúztatónak).
- A sietve, kaotikus körülmények között menekülők ritkán tudják magukkal hozni a személyes papírokat, köztük a megszerzett szakképesítést igazoló irataikat. Próbaidőszak alatt ismerjük meg a menekült képességeit, vagy ha lehetőség van rá, adjunk időt a külföldön maradt családtagokon keresztül a fellelhető papírok összegyűjtésére.

<sup>10</sup> A BÁH átfogó felmérésének időpontjában a 18 éven felüli menekültek 27,5%-a dolgozott, harmaduk csupán alkalmi jelleggel.

- Az idegen nyelvű diplomák honosítása idő- és költségigényes folyamat, szakmánként eltérő nehézséggel zajlik, legalább 45 napot kell számolni rá, de akár fél év is lehet.
- Kapcsolódó probléma, hogy sok menekült tanult szakmája nem kompatibilis a magyar rendszerrel. Pl. egy pakisztáni ügyvéd nem ismeri hazánk jogrendszerét. Ezek a magasan kvalifikált szakemberek jobb híján egyszerű munkákat is elvállalnak az adott területen (laboráns, asszisztens stb.), hogy így aktualizálják ismereteiket, és szokják a szervezet munkakultúráját.

### 3. A munkahelyen

- A munkahelyi patrónusrendszer során egy régebben ott dolgozó „törzsgárdatag” segítheti az újonnan érkező beilleszkedését.
- Rendszerint gondot okoz a magyar nyelvtudás hiánya vagy alacsony foka, emiatt nem bíznak összetettebb feladatokat a menekült alkalmazottra. A menekültek csak az elismerés után vehetnek igénybe ingyenes magyartanulási lehetőséget<sup>11</sup>, ők nagyobb nyelvi fejlődést mutatnak, ha a foglalkoztató lehetővé teszi az órákon való jelenlétüket.
- Problémás lehet a tegezés-magázás vegyítése a menekültek szóhasználatában. Mivel sokuk anyanyelve nem ismeri a magázást, a külföldiek néha nehezebben sajátítják el az udvarias nyelvhasználati módot. Ha úgy érezzük, hogy a munkatárs tiszteletlenül vagy nem helyénvaló fordulatokkal beszél, finoman korigáljuk.
- A legtöbb menekült magas szinten használ több világnyelvet. Legyünk azonban tudatában, hogy a miénktől eltérő iskolarendszerben vagy másként ismerték meg azokat. Ezek könnyen tisztázhatók a munkába állás előtt, így a munkavállaló a képességeihez legjobban igazodó munkafolyamatokat láthatja el.

<sup>11</sup> 301/2007 (XI.9) Korm.Rend. 51.§.(1). A nyelvtanításon való részvétel a feltétele a legtöbb támogatás igénybevételének, és megalapozza az integrációt, ezért jelentőségét nem lehet alábecsülni.



- A magyar nyelvi környezet, a nyelvhasználat kényszere is segíti a menekült fejlődését. A munkatársak azzal teszik a legjobbat, ha lassan és érthetően, egyszerű szavakkal, de lehetőleg magyarul kommunikálnak (azonban nem egy „lebutított” nyelven, a menekült ugyanis nem fogyatékos). Kis odafigyeléssel a magyar szokások (pl. sörrrel nem koccintunk) elmagyarázásával is segíthetjük új munkatársunk integrációját.
- Gyakran azért zárkoznak el külföldi alkalmazásától a munkáltatók, mert nem ismerik az illető hátterét (hogy esetleg terrorista-e vagy AIDS-es). A menedékjogi eljárás teljes egészségügyi kivizsgálással kezdődik, több interjú és biztonsági szűréseken kell átesnie a menedékkérőnek. Így az elismert menekültek alkalmazásával kisebb biztonsági kockázatot vállal a foglalkoztató, mint az átlagos magyar polgáréval.
- Bármennyire is érdekelne, lehetőleg minél kevesebbet kérdezzük a menekültet a hazájáról. A meneküléshez kapcsolódhatnak traumák, családtagok elvesztése és más rossz élmények, melyek felidézése olyan érzelmi reakciót válthat ki, amelyre esetleg nem vagyunk felkészülve.
- Sohase erőltessük, hogy az illető öltözetében, szokásaiban „magyarrá váljon”. Ha nem okoz fennakadást a munkamenetben, ne akadályozzuk kollégánkat a vallása gyakorlásában és engedélyezzük számára a tradicionális viseletet (pl. szomál nők fejkendője). A tévhitekkel ellentétben a muszlim vallásúak nem imádkoznak folyton, még a kimondottan vallásosak esetében is csak egy ima esik napközben a munkaidőre - ezt a 15 perc kiesést bizonyára szívesen pótolja az alkalmazott.

#### 4. Típek és tanácsok a vallási különbségek kezelésére munkáltatóknak <sup>12</sup>

- Vallásgyakorlás lehetőségei:  
A legegyszerűbb megoldás igény esetén egy tiszta, csendes helyiséget kijelölni, melyet akár felváltva is használhatnak az egyes felekezetekhez tartozók.
- Ünnepek:  
Figyelembe kell venni a munkatársak kérését, hogy szabadságukat saját vallásuk ünnepein vehessék ki. Ez nem többletszabadságot jelent, hanem az évi szabadságkeretnek az igényeknek megfelelő elosztását.
- Étkezés:  
Amennyiben a szervezetben konyha működik, érdemes konzultálni a munkavállalókkal az eltérő étkezési kööttségekről.
- Sok vallásban kötelező hosszabb-rövidebb böjti időszakok betartása. Jó ha a munkavállalók személyes megaláztatás és konfliktus nélkül betarthatják ezt az időszakot
- Öltözködés  
Ha egy szervezetben a munkaruhára vonatkozó szabályok vannak, biztosítani kell, hogy ne ütközzenek a különböző vallású dolgozók öltözködési hagyományaival. Konzultáljunk a munkavállalókkal!
- Az ékszerviselésre, tetoválásra vonatkozó szabályoknak kellően rugalmasak kell lenni, hogy a vallási hagyományokat ne sértsék.
- Némely vallás nem engedi, hogy mások jelenlétében levetkőzzenek hívei, ilyen esetekben érdemes elgondolkodni a szervezet lehetőségein.

<sup>12</sup> Készült: A Diversity Works for London „Religion or belief best practice” c. kiadvány alapján.

## **5. Amire érdemes odafigyelni menekültek alkalmazásakor:**

A menekültek jellemzően háborús vagy diktatórikus országokból érkeznek, és ez kihat a magyarországi életükre is. Egyrészt, mert sok menekült szenved poszt-traumás stressz-zavarban (PTSD), amit az átélt bántalmazások, kínzások, fenyegetettség és a menekülés sokkja vált ki, általában 1-6 hónappal az események után. Ez egy kezelhető probléma-együttes, felismerése után gyógyszeres és pszichoterápiás eszközökkel viszonylag könnyen gyógyítható.

Amennyiben a munkáltató úgy gondolja, hogy munkavállalója ettől szenved, a legokosabb, ha fölveszi a kapcsolatot a menekült valamely segítőjével, hogy mielőbb megkezdődhessen a kezelés. Magyarországon a Cordélia Alapítvány foglalkozik a PTSD gyógyításával és látja el térítésmentesen a menekülteket.

## VI. SEGÍTŐ SZERVEZETEK, TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

### Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal

A Hivatal az egész ország területére kiterjedő illetékességgel látja el a magyar állampolgársággal kapcsolatos feladatokat, a hazai anyakönyvezéssel összefüggő feladatokat, az idegenrendészeti feladatokat, a menekültügyi feladatokat.

A Hivatal feladatkörébe tartozik továbbá: a nemzetközi szerződésekből adódó migrációs feladatok végrehajtása; a migrációs kérdésekkel foglalkozó nemzetközi szervezetekkel, a magyarországi kormányzati és nem kormányzati szervekkel való együttműködés; a befogadóállomások, ideiglenes szálláshelyek és a közösségi szállások irányítása és működtetése.

A Hivatal központi és területi (7 regionális igazgatóság) szervekből áll.

*További információk: <http://www.irmbah.hu/kapcsolat.php>*

### Menedék – Migránsokat Segítő Egyesület

A Menedék – Migránsokat Segítő Egyesület 1995 januárjában alakult civil kezdeményezésként.

Az Egyesület – megalakulása óta – az alábbi tevékenységeket végzi:

- Magyarországon tartózkodó menekültek társadalmi integrációját segítő szociális, információs és mentálhigiénés programok szervezése, koordinálása;
- a migránsok jogairól szóló információs broszúrák összeállítás, sokszorosítás és országos terjesztése;
- az 'Oltalomkeresők' című, havonként megjelenő, migrációs hírekkel foglalkozó hírlevél szerkesztése, kiadása és terjesztése.

*További információk: [www.menedek.hu](http://www.menedek.hu), Tel.: (06 1) 322 1502, 411 1710, 411 1711*

## **Cordélia Alapítvány a Szervezett Erőszak Áldozataiért**

A világ számos országából érkeznek Magyarországra olyan menekültek, akiket hazájukban legalapvetőbb emberi jogaikban sértettek: üldöztek, kínoztak, embertelen bánásmódban részesítettek. A Cordelia Alapítvány az erőszak következtében fellépő pszichés sérüléseket, poszttraumás stressz-betegségeket elszenvedettek pszicho-szociális rehabilitációját végzi a koppenhágai központú IRCT nemzetközi hálózat egyik tagjaként.

*További információk: Tel.: (06 1) 349 1450, e-mail: alapitvany@chello.hu*

## **Magyar Helsinki Bizottság**

A Helsinki mozgalom a Helsinki Záróokmány (1975) aláírása után bontakozott ki a Szovjetunióban. A Magyar Helsinki Bizottság hivatalosan 1989 májusában alakult meg.

A Magyar Helsinki Bizottság figyelemmel kíséri a nemzetközi emberi jogi dokumentumokban biztosított emberi jogok magyarországi érvényesülését, és a közvélemény tájékoztatása mellett jogi segítséget nyújt mindazoknak, akik a Bizottság tevékenységi körébe tartozó jogsérelemmel fordulnak hozzá. Erőfeszítéseket tesz, hogy a hazai jogszabályokban következetesen érvényesüljenek az emberi jogi normák. Tevékenységének két fő területe a menekültek és a más nemzetközi egyezmények alapján oltalomra szoruló külföldiek jogainak védelme, továbbá a rendvédelmi szervek és az igazságszolgáltatás működésének nyomonkövetése. Megkülönböztetett figyelmet fordít a fogvatartottak helyzetére, a védelemhez való jog és a törvény előtti egyenlőség elvének tényleges érvényesülésére.

*További információk: Tel.: (06 1) 321-4323, [www.helsinki.hu](http://www.helsinki.hu)*

# A projekt finanszírozói

**Európai Szociális Alap**



**Magyar Kormány**



## A Befogadó Budapest partnerségi tagjai

A partnerség vezetője a tájékoztatásért felelős tag  
Fővárosi Közhasznú Foglalkoztatási Szolgálat Kht.

1091 Budapest, Üllői út 45.

tel: (1)-216-08-09

[www.pestesely.hu](http://www.pestesely.hu)

Programvezető: Koltai Luca

[koltai@pestesely.hu](mailto:koltai@pestesely.hu)



Fővárosi Állat- és Növénykert  
1146 Budapest, Állatkert Kt. 6-12.

Összjáték Család- és Kapcsolati  
Műhely Alapítvány  
1119 Budapest, Náday Ferenc u. 3

Fővárosi Önkormányzat  
Jahn Ferenc Dél-pesti Kórház  
1204 Budapest, Köves út 1.

Budapesti Közlekedési Zrt.  
1980 Budapest, 8. Pf. 11

## Programszintű partnerek

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség Humán Erőforrás Programok  
Irányító Hatósága  
1133 Budapest, Pozsonyi út 56.  
[www.nfu.hu](http://www.nfu.hu)

Országos Foglalkoztatási Közalapítvány  
EQUAL Nemzeti Programiroda  
1037 Budapest, Bokor u. 9-11.  
[www.equalhungary.hu](http://www.equalhungary.hu)



Az FKFSZ Kht. a MetropolisNet  
EEIG tagja

